

Hlásenie o pacientovi s diabetes mellitus – dospelí
Národný register diabetes mellitus
Metodický pokyn

Obsah

Všeobecná časť	3
Ochrana osobných údajov	3
Spôsob poskytovania údajov do registra.....	3
Vypĺňanie formulára	4
Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov	4
Špecifická časť	5
Zbierané údaje.....	5
Špecifikácia hlásenia	5
Obsahová charakteristika.....	5
Okruh spravodajských jednotiek	5
Špecifikácia modulov v hlásení	5-7

Dátum aktualizácie: 31.10.2024

Vypracoval

MUDr. Alena Cvopová

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava

telefón: +421 2 57 269 767, e-mail: alena.cvopova@nczisk.sk

Predložil

PhDr. Zuzana Hološová, PhD. – vedúca oddelenia zdravotných registrov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: zuzana.holosova@nczisk.sk

Ing. Martina Rafajová, PhD. – riaditeľka odboru registrov a zberu údajov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.rafajova@nczisk.sk

Schválil

Ing. Martina Nagyová – riaditeľka sekcie správy zdravotníckych dát

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.nagyova@nczisk.sk

Všeobecná časť

Národné zdravotné registre sú špecifické informačné systémy, ktoré vytvárajú prostredie pre zhromažďovanie, spracovávanie a analyzovanie údajov o hromadne sa vyskytujúcich a spoločensky závažných skupinách chorôb v SR.

Národné zdravotné registre vedie podľa **zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov ustanovuje **vyhláška MZ SR č. 74 /2014 Z. z.**

Zákon č. 153/2013 Z. z. určuje **povinnosť hlásiť** vybrané ochorenia zdravotníckym zariadeniam Slovenskej republiky, ktorým bolo na základe povolenia Ministerstva zdravotníctva SR pridelené povolenie vykonávať činnosť v danej špecializácii.

Výstupy z príslušných databáz sú podnetom pre optimalizáciu intervenčných opatrení nielen v zdravotnej, ale aj v ekonomickej a sociálnej oblasti. Ich efektivita by mala určovať stratégiu zdravotnej politiky v SR. Pri správe registrov NCZI úzko spolupracuje s hlavnými odborníkmi MZ SR a ďalšími špecialistami. Obsahová náplň hlásení sa vypracováva v spolupráci s hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre danú oblasť alebo klinickým garantom určeným odbornou spoločnosťou. Zohľadňuje klinicko-epidemiologické ukazovatele pre monitorovanie trendu vývoja ochorení s cieľom charakterizovať situáciu na úrovni regionálnej, národnej, ale aj prispievať do medzinárodných databáz.

Ochrana osobných údajov

Informácie zhromažďované v národných zdravotných registroch spĺňajú prísne kritériá na ochranu osobných údajov v informačných systémoch, ktoré sú definované v zákone **č. 18/2018 Z. z.** o ochrane osobných údajov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z registrov preto možno publikovať len súhrnné údaje o výskyte sledovaného ochorenia, ale v žiadnom prípade nie údaje o jednotlivých pacientoch. S osobnými údajmi v registri sa zaobchádza ako so zdravotnou dokumentáciou v zmysle zákona **č. 576/2004 Z. z.** o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spôsob poskytovania údajov do registra

Údaje možno poskytovať dvomi spôsobmi:

- A. zasielanie údajov prebieha cez „**Informačný systém zdravotníckych indikátorov**“ prístupný cez webové rozhranie https://www.nczisk.sk/Web_aplikacia_ISZI. Do systému sa užívateľ prihlási pomocou prideleného užívateľského mena a hesla. Prihlasovacie údaje do aplikácie sú identické, ako pri plnení iných vykazovacích povinností voči NCZI.

V prípade, že sa poverí zasielaním údajov iná osoba v rámci PZS, odporúča sa jej vytvoriť referentský prístup pre tento typ záznamu. Postup pre vytvorenie referentských prístupov je uvedený v časti Vysvetlivky v ISZI.

- B. Spravodajská jednotka môže výstupy zo svojho informačného systému (vo forme XML súboru) uložiť cez zabezpečenú sieť do informačného systému ISZI aj využitím funkcionality Upload alebo Webovou službou a to podľa príslušných XML dátových rozhraní zverejnených na webovom sídle NCZI.

V prípade otázok týkajúcich sa **funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI** kontaktujte NCZI prostredníctvom [Kontaktného centra NCZI](#), alebo prostredníctvom mailovej adresy podatelna@nczisk.sk s uvedením IČO príslušného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

Vypĺňanie formulára

Každé hlásenie je rozdelené do niekoľkých častí (**modulov**). Základne moduly identifikujú zariadenie a hlásenú osobu. Je potrebné uviesť rodné číslo, z ktorého sa v niektorých hláseniach automaticky prepočíta dátum narodenia.

Ďalšie moduly sú špecifické, týkajú sa obsahového zamerania ukazovateľov, ktoré sú v hlásenom prípade sledované z rôzneho hľadiska s očakávanými epidemiologickými výstupmi. Podľa potreby je zadanie príslušného ukazovateľa obmedzené na výber zo zoznamu hodnôt (číselníky).

Pri každom uložení hlásenia prebehne kontrola vyplnenia všetkých povinných položiek. Ak niektoré **povinné položky** (označené*) nie sú vyplnené, objaví sa oznam, ktorý užívateľa naviguje na chýbajúcu položku. Pri chybnom zadaní kontrolovaného údaju sa v danom riadku zobrazí červený výkričník a upozornenie o akú chybu sa jedná. Kým sa v hlásení nachádzajú chyby, hlásenie ostáva rozpracované a nemôže sa odoslať, kým sa chyby neodstránia.

Po vyplnení formulára sa stlačí tlačidlo „ukončiť úpravu“ alebo „uložiť priebežne“. Rozpracované hlásenia možno pred odoslaním kedykoľvek upravovať. Po stlačení tlačidla „Odoslať“ už nie je možné hlásenie upravovať, odoslané hlásenia sú pre spravodajskú jednotku dostupné len na čítanie. Ak SJ zistí chybu už v odoslanom hlásení, môže požiadať NCZI o spätné odoslanie na opravu.

Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov

Ak má lekár záujem o zaslanie údajov vlastných pacientov, ktoré poskytol národnému registru, odošle mailom krátky text s požiadavkou na adresu info@nczisk.sk. Táto možnosť môže byť modifikovaná v zmysle zákona na ochranu osobných údajov, za predpokladu, že informačne systémy SJ budú databázu takýchto pacientov ukladať primárne v IS SJ.

Pokiaľ nejde o pacientov ošetrojúceho lekára, resp. lekára, ktorý prípady do registra hlásil, individuálne údaje o zdravotnom stave jednotlivcov nie sú poskytované. Klinický garant príslušného registra (zvyčajne hlavný odborník MZ SR) má možnosť požiadať o databázu príslušného registra, redukovanú o základné identifikačné údaje pacienta.

Špecifická časť

Zbierané údaje

V národnom registri pacientov s diabetes mellitus sa zhromažďujú a spracovávajú údaje o pacientoch s chorobou: diabetes mellitus (E10.01 – E14.91).

Štruktúra ukazovateľov v registri je koncipovaná pre 2 rôzne cieľové skupiny pacientov, u ktorých sú okolnosti vzniku diabetes rozdielne, čo si vyžaduje aj špecifický prístup v komplexnej starostlivosti o pacienta s DM. Národný register pacientov s diabetes mellitus sa člení na: register diabetes mellitus – deti a register diabetes mellitus – dospelí. Hlásenia sa zadávajú do systému ISZI do 31.12. príslušného roku, kedy bol diabetes mellitus diagnostikovaný, s možným dohlásením do začiatku februára.

Špecifikácia hlásenia

Tento metodický pokyn sa týka hlásenia, pod názvom „Hlásenie o pacientovi s diabetes mellitus – dospelí“ (ZR_DM_DOSPELI).

Obsahová charakteristika

Predmetom zberu a spracovania dát v tomto národnom registri sú vybrané epidemiologické a klinické údaje o pacientoch s diabetes mellitus (DM). Údaje z hlásení do národného registra pacientov s diabetes mellitus sú východiskom pre získavanie informácií o trendoch vo vývoji diabetes mellitus podľa prioritných zdravotných a demografických ukazovateľov na národnej i regionálnej úrovni. Cieľom registra je prispieť k analýze efektivity intervenčných postupov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (s dôrazom na kvalitu života pacientov) a k realizácii preventívnych programov v populácii.

Okruh spravodajských jednotiek

Poskytovateľ ambulantnej zdravotnej starostlivosti prevádzkujúci ambulanciu:

1. diabetológie a porúch látkovej premeny a výživy,
2. endokrinologickú,
3. vnútorného lekárstva.

Špecifikácia modulov v hlásení

Predmetné hlásenie pozostáva zo šiestich modulov.

Identifikácia zariadenia (Modul 00)

Do systému sa môžu prihlásiť a prispievať len oslovené spravodajské jednotky. Po otvorení formuláru sú požadované identifikačné údaje vyplnené automaticky. Ako kontaktná osoba sa uvádza meno lekára zodpovedného za vyplnenie hlásenia.

Identifikačné údaje pacienta (Modul 01)

Rodné číslo, meno a priezvisko sa zadá podľa preukazu totožnosti, ide o povinné položky. Podľa rodného čísla sa po stlačení tlačidla „Uložiť priebežne“ automaticky dopočíta dátum narodenia, vek pacienta a určí sa pohlavie. Miesto bydliska – názov obce sa vyberá z číselníku, kód obce sa vo formulári nastaví automaticky. Ide o povinnú položku, označenú *, v prípade ak sa nevyplní, systém hlási chybu a výkaz sa nedá odoslať.

Rok určenia diagnózy a typ diabetu (Modul 02)

Číslom sa vypíše rok, v ktorom bola pacientovi prvý krát stanovená diagnóza diabetes mellitus. Systém automaticky dopočíta vek pacienta v čase stanovenia diagnózy.

Z číselníka sa zvolí, o ktorý typ DM ide:

1. typ 1. – inzulín dependentný diabetes mellitus (IDDM)
2. typ 2. – inzulín non-dependentný diabetes mellitus (NIDDM)
3. gestačný DM
4. patologický oGTT
5. iný typ

Predpokladá sa, že diagnóza je stanovená podľa kritérií európskej diabetologickej spoločnosti. Gestačný diabetes mellitus je možné zvoliť, len ak sa jedná o ženu. Ak nie je možné vybrať z prvých štyroch uvedených možností, zvolí sa typ iný a slovom sa vypíše o aký typ sa jedná.

Typ pacienta (Modul 03)

V súvislosti so stanovením diagnózy diabetu sa uvedie, či ide o novodiagnostikovaného pacienta v hlásenom roku (1), alebo o pacienta s diagnózou stanovenou v minulosti dispenzarizovaného u lekára, ktorý hlásenie podáva (2). Ide o povinnú položku.

Pre podrobnejšie sledovanie sa sleduje pohyb pacienta medzi ambulanciami – zaznamenáva sa úmrtie, dlhodobá absencia, prechod do iného zariadenia alebo preradenie u iného zariadenia, ale aj, ak pacient ostáva v rovnakej ambulancii.

Komplikácie diabetu a chronické ochorenia (Modul 04)

V hlásení sa sledujú najčastejšie známe komplikácie sprevádzajúce diabetes mellitus. Uvedie sa nález z posledného aktuálneho vyšetrenia u špecializovaného lekára. Sleduje sa postihnutie obličiek, zraku a dolných končatín a to aj s určením stupňa závažnosti, prípadne potrebnej zdravotnej starostlivosti. Je potrebné sa vyjadriť ku každej možnosti samostatne (1 – áno, 2 – nie). Jednotlivé položky sú povinné.

Zároveň sa sledujú vybrané ochorenia z osobnej anamnézy, ktoré súvisia s kardiovaskulárnym a metabolickým zdravím pacienta. K jednotlivým možnostiam je potrebné sa vyjadriť (áno/nie).

Aktuálna liečba (Modul 05)

V hlásení sa sleduje aktuálna liečba pacienta, musí byť vybratý aspoň jeden druh liečby. Okrem liečby perorálnymi antidiabetikami a inzulínom je potrebné sa vyjadriť, či mal pacient odporúčané iba dodržiavať diétu (režimové opatrenia) bez farmakoterapie. Pri kombinovanej liečbe sa uvedú všetky možnosti. V prípade inej liečby sa liečba vypíše.

Poznámky (Modul 06)

Do poznámky sa uvedie, obojstranné či jednostranné postihnutie v prípade slepoty alebo amputácie dolných končatín, prípadne iné poznámky alebo doplňujúce informácie o pacientovi.

V prípade otázok a nejasností k metodickému pokynu, kontaktujte: MUDr. Gabriela Trnková, Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, telefón: +421 904 874 344, e-mail: gabriela.trnkova@nczisk.sk

V prípade otázok ohľadom vyplňania formuláru týkajúce sa funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI, kontaktujte NCZI prostredníctvom Kontaktného centra NCZI alebo prostredníctvom mailovej adresy: podatelna@nczisk.sk